

Krajevne novice

Begunje, 29. 4. 2024, št. 57

Praznik 4. maj

Vabljeni na prireditev
ob zaključku natečaja
Moje Begunje.

Športni park

Zaključena idejna
zasnova novega
športnega parka pri
podružnični šoli.

SPOŠTOVANE KRAJANKE, SPOŠTOVANI KRAJANI

Pomladne krajevne novice so pred vami z namenom, da si jih v miru prelistate in preberete zanimivosti iz naših krajev. Obdobje za nami je bilo pestro, soočili smo se z mnogimi izzivi, pred nami so novi. Zavedamo se, da se od sveta KS veliko pričakuje, vendar se večina odločitev sprejme na višjem nivoju. Trudimo se združiti vaše ideje in iskati rešitve v okviru danih možnosti. Določena dejanja posameznikov nam niso v prid, kraju pa še manj. Preko socialnih omrežij se trudimo podati koristne in včasih hudomušne informacije, novičke.

Soočamo se s počasno poplavno obnovo, žal pa KS tukaj nima pristojnosti, saj se vsi posegi v potokih izvajajo pod okriljem Direkcije za vode. Na tem mestu bi prosili vse prebivalce KS, da tudi sami prispevate k lepši podobi kraja, počistite svoje okolice, brežine, poskrbite za pretočnost rak, ne odlagate smeti kar vse povprek, čistite za svojimi kužki. Dodatne koše bomo še namestili. Veliko vprašanj se navezuje prav na sanacijo poškodb v potokih. Za področje doline Draga in Krpina so v pripravi projekti, sanacija naj bi bila končana do konca oktobra 2024. Država je Občini za vso sanacijo namenila sredstva v višini preko 4 milijone evrov. Posamezni odseki se trenutno sanirajo samo z dovoljenji DRSV. Do konca junija lahko brez soglasij pristojnih služb še čistite brežine, odstranujete drevje.

Veliko energije se trenutno usmerja v projekt 'Športni park pri POŠ Begunje'. Idejno zasnovo pripravlja projektna skupina 5 članov in članic, o aktivnostih je obveščena tudi POŠ Begunje. Občina je v proračunu zagotovila sredstva za izvedbo projekta v letošnjem letu, z vloženim amandmajem svetnice Petre Logar smo pridobili del teh sredstev. Idejni projekt bo predstavljen tudi vsem vpletenim.

V marcu smo se na občini Radovljica srečali s predstavniki Elana z namero predstavitve širitve proizvodnje ter ureditve dodatnih parkirišč na travnikih preko ceste. Svet KS se je z namero seznanil. Nismo proti razvoju gospodarstva, enotni pa smo glede širitve umazane industrije, ki jo je v naši vasi odločno preveč. Potrebno je poiskati trajnostne rešitve, ki ne bodo obremenjujoče za okolje, predvsem pa ne smemo dovoliti poslabšanja kvalitete bivanja in negativnega vpliva na zdravje ljudi. Denar ne odtehta posledic, ki nas znajo doleteti. Upam, da smo se iz preteklih dogodkov kaj naučili in da smo končno pripravljeni stopiti skupaj, reči ne in tudi kaj storiti.

Državni sekretar Boštjan Šefic na ogledu stanja po poplavih, 9. 1. 2024

4. maj je krajevni praznik in letos ga bomo obeležili 8. maja ob 17. uri v Podružnični šoli Begunje. S strani KS Begunje in POŠ Begunje je organiziran likovni natečaj, ki je namenjen spodbujanju ustvarjalnosti otrok iz Begunj in okolice. Otroci bodo strnili svoja likovna razmišljanja na temo 'Moje Begunje: Kako vidim svoj kraj in kaj si v njem želim?' Na kratki prireditvi v šoli Begunje bodo podeljene praktične nagrade, ki jih bo prispevala KS Begunje. Ob prazniku bodo potekale še druge prireditve, vabljeni ste, da se jih udeležite.

Ob krajevnem prazniku vsem krajanke in krajanom želimo lepo praznovanje, predvsem pa, da spomini na pretekle dogodke nikoli ne bodo utonili v pozabo.

Marija Hrovat, predsednica sveta KS

Prireditev ob kulturnem prazniku

Spoštovane krajanke in krajani,

v sredo, 8. maja 2024, vas ob 17. uri vabimo v Podružnično šolo Begunje na kulturno prireditev, na kateri bodo podeljena priznanja in nagrade za likovna dela z otroškega natečaja – Moje Begunje. Lepo vabljeni.

Prvomajska budnica

Praznik dela spremljajo številne prireditve, prižiganje kresov, postavljanje mlajev, vsako leto pa naše kraje ob prvem maju zaznamuje tudi budnica Pihalnega orkestra Lesce.

V Begunjah se bodo 1. maja ustavili zjutraj ob 6.30 na parkirišču pred pošto, nekoliko prej, ob 6.10, pa na Zgoši pred Gramatexom. Prav lepo ste vabljeni, da glasbenike pozdravimo v čim večjem številu.

Spominska slovesnost

KO ZB Begunje vabi 4. maja ob 16. uri v graščinski park na pokopališče talcev v Begunjah na spominsko slovesnost ob osvoboditvi upornikov.

Slavnostni govornik bo Leopold Pogačar, župan Občine Žirovnica.

Iz Prostovoljnega gasilskega društva Begunje

Spoštovane krajanke in krajani,

v letošnje leto smo zakorakali z upanjem na čim bolj mirno leto na področju intervencij ter zelo uspešno na področju izobraževanj in gasilskih tekmovanjih. Zaenkrat nam gre vse skupaj odlično.

Proti koncu januarja smo izvedli občni zbor mladih, na katerem so pregledali delo v letu 2023 ugotovili, da je bilo nad vse uspešno ter pogledali proti ciljem v letu 2024. Zadali so si visoke cilje, ki jih s pomočjo mentorjev tudi že dosegajo. Na koncu občnega zbora so se pozabavali s čisto pravo gasilsko pantomimo in okrepčali s hotdogi, ki so jih pripravili mentorji.

Zadnja sobota v januarju je že tradicionalno rezervirana za občni zbor PGD Begunje. Povabili smo vse članice in člane PGD Begunje, ostala gasilska društva naše gasilske zveze, predstavnike ostalih društev, ki delujejo v našem kraju, ter druge visoke goste ter prijatelje društva.

Predstavljena so bila poročila za leto 2023, ki so bila zelo izčrpna, saj je bilo preteklo leto za nas gasilce kar naporno. Na občnem zboru smo sprejeli nov temeljni akt društva, ki je objavljen na naši spletni strani www.pgd-begunje.si.

Občni zbor smo zaključili z načrti za leto 2024, ki so obsežni tako na področju delovanja operative, gasilskih tekmovanj kot samega vzdrževanja gasilskega doma.

Velik poudarek v letu 2024 po sklepu UO in OZ že dajemo na področju vzdrževanja gasilskega doma. Zaradi dotrajanosti sanitarij in strešnih oken smo se prenove lotili celostno, praktično smo začeli takoj po občnem zboru. Prenove potekajo po načrtu, strešna okna so že zamenjana, sanitarije pa gredo tudi že proti končni podobi. Veliko delovnih ur opravimo sami, vseeno pa nam na pomoč priskočijo domači obrtniki, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Seveda pa delujemo tudi na področju operative, kot so intervencije, izobraževanja ter tekmovanja.

Gasilke in gasilci iz Begunj smo od zadnje izdaje Krajevnih novic posredovali trikrat. Prvič smo posredovali v sredini decembra v garažni hiši na območju Radovljice, kjer se je iz vozila kadil dim. Na kraju smo skupaj z drugimi gasilskimi enotami Gasilske zveze Radovljica ugotovili, da je šlo za okvaro na motorju. Objekt smo prezračili zaradi morebitnih nevarnih plinov. Na začetku januarja pa smo posredovali na območju Poljč, kjer se je v enem izmed gostinskih lokalov na pomivalnem stroju pričelo smoditi. Skupaj z ostalimi enotami, ki so poklicane po načrtu aktiviranja za tak dogodek, smo začetni požar pomivalnega stroja pogasili, objekt prezračili in odklopili stroj iz električnega omrežja. Tretja intervencija pa se je zgodila na območju Begunj v industrijskem objektu, kjer je prišlo do samovžiga materiala. Zaposleni so požar pogasili, mi pa pregledali okolico ter prezračili objekt.

Dva naša člana sta uspešno opravila vozniški izpit C-kategorije in s tem smo povečali število gasilcev, ki lahko vozijo naš tovornjak GVC 16/25. En član je uspešno opravil tečaj za gašenje notranjih požarov modul C. Ta tečaj velja za enega najbolj napornih tečajev, saj gasilci izvajajo razne taktike gašenja v notranjih prostorih in so izpostavljeni zelo visokim temperaturam. En član je opravil tečaj za varno delo z motorno žago v neurjih. Štirje člani in članice so obnovili tečaj za prvega posredovalca. Član in članica pa sta uspešno opravila tečaj za mentorja mladine in s tem obogatila predajo znanja mlajšim pionirjem in mladincem v našem društvu.

Gasilska vaja - delovna nesreča v gozdu

V mesecu marcu se je iz gasilskega doma kar nekajkrat slišala pesem »Na Golici«, saj se je naša mladina udeležila občinskega tekmovanja v kvizu na Lipnici in regijskega tekmovanja v Naklem. Tekmovanja v Lipnici se je udeležilo 7 ekip pionirjev ter 7 ekip mladincev. Dosegli so odlične rezultate in sicer: pionirji: 1., 2., 3., 5., 7., 9. in 15. mesto; mladinci: 1., 2., 4., 6., 9., 11. in 12. mesto.

Petim ekipam se je uspelo uvrstiti na regijsko tekmovanje, ki je bilo sredi marca v Naklem. Tudi tam so izvrstno zastopali naše društvo kot tudi našo gasilsko zvezo. Rezultati: pionirji: 8., 12. in 22. mesto ter mladinci: 2. in 8. mesto.

Mladincem se je z drugim mestom uspelo uvrstiti na državno prvenstvo, ki je potekalo 13. 4. 2024 v OŠ Rače (občina Rače-Fram). Dosegli so odlično 17. mesto, za kar jim iskreno čestitamo.

Z mislimi pa smo že na tekmovanjih iz orientacije, ki se začnejo v sredini maja.

V našo mladino vlagamo zelo veliko truda, saj se kot društvo zavedamo, da na mladih svet stoji. Zelo smo ponosni in veseli njihovih rezultatov ter predvsem njihovega medsebojnega prijateljskega odnosa, kar je v gasilstvu bistvenega pomena. Vodstvo društva se zaveda, da rezultatov ne bi bilo, če ne bi imeli odličnih mentorjev, ki v svojem prostem času učijo mladino gasilskih veščin, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Tekmovanj se ne udeležuje samo mladina, ampak tudi člani in članice društva. Tako so članice A v začetku leta pridno trenirale in februarja odšle na tekmovanje spajanja sesalnega voda v Tržič in tam dosegle odlično 3. mesto. Veseli nas tudi, da bodo starejši gasilci začeli z vajami za tekmovanja, ki bodo trajala vse poletje v sklopu pokala Gorenjske.

V letu 2024 bomo prav tako sodelovali na vseh prireditvah v kraju, ki jih bodo organizirala druga društva, mi pa bomo 11. 5. 2024 organizirali dan odprtih vrat. Ob tej priložnosti vas vljudno vabim, da se nam pridružite, saj bo dogajanje pestro in zanimivo. Pridite, ne bo vam žal.

Gasilci PGD Begunje smo čisto običajni ljudje, odprti za sodelovanje, zato vabimo tudi zainteresirane krajanke in krajanje našega okoliša, ki bi se nam želeli pridružiti ali spoznati delo gasilcev, da nas pridete obiskat. Verjemite, za vsakega bi se in se bo kaj našlo. Zato kar pogumno pridite, pocukajte katerega koli gasilca za rokav in recite besedo ali dve.

Naš požarni okoliš je za posredovanje zelo zahteven. Vse vasi so prepletene z ozkimi ulicami, hiše so blizu skupaj, dostopi za gasilska vozila so ponekod izjemno zahtevni, ponekod tudi prostora za njih ni. Zavedamo se, da vaja dela mojster dela

vajo. In tukaj gasilci apeliramo na vašo pomoč. Potrebujemo objekte, na katerih bi lahko izvajali gasilske vaje. Če želite, da izvedemo gasilsko vajo na vašem objektu, pokličite poveljnika, da se boste dogovorili o podrobnostih. Menimo, da imamo od takšnega sodelovanja korist lahko vsi. Gasilci z vajo pridobimo nove izkušnje in novo znanje, lastniki objektov pa lahko spoznate, kako bi potekalo samo reševanje v primeru intervencije (upajmo seveda, da nikoli). K sodelovanju vabimo prav vse zainteresirane krajanke in krajanke našega okoliša, ki bi želeli na tak način spoznati delo gasilcev od blizu, pri vas doma.

Naše delo pa lahko redno spremljate na socialnih omrežjih, kot sta Facebook in Instagram, tam redno objavljamo fotografije našega dela.

Če boste od nas potrebovali kakršnokoli informacijo, smo za vas dosegljivi na naslednjih telefonskih številkah:

Denis Ambrožič, predsednik: 031 404 497

Žan Legat, poveljnik: 041 626 442

Rok Justin, namestnik poveljnika: 051 346 709

www.pgd-begunje.si in info@pgd-begunje.si

Vsem krajanke in krajanom se zahvaljujemo za pomoč in podporo in jim obenem čestitamo ob krajevnem prazniku. Z gasilskim pozdravom - NA POMOČ! Vaši gasilci

Mladinski občni zbor PGD Begunje, 25. 1. 2024

Ponovno pristali v domačem kraju

Kulturno društvo dr. Jakoba Prešerna

Gledališka skupina "Podstreha" je s komedijo Pristanem jutri gostovala po sosednjih gledaliških odrih. Med drugim smo se odzvali povabilu na Festival GOST – Gorenjska skupnost teatrov v Podljubelj, kjer je Beata Ozmec prejela nagrado za igralko večera.

Gledalci so nas vedno nagradili z bučnim aplavzom. Premiera igre je bila dobro obiskana, pa vendar vsa zvesta takrat publika ni mogla priti.

Zato smo se še boljši ponovno predstavili na domačem odru v petek, 19. aprila. Veselimo se nastopov, srečanj in večerov smeha in pozitivne energije tudi v bodoče.

Foto: www.facebook.com/gorenjska.skupnost.teatrov

Monika Štefelin, predsednica

Z občnega
zboru Društva
upokojenecv
Begunje,
9. marec 2024.

Izlet Turističnega društva nas bo popeljal proti Brestanici

Pot nas bo tokrat vodila proti Brestanici, kjer se bomo ustavili na gradu Rajhenburg. Grad je kulturni spomenik državnega pomena, ki sta ga izvedena celovita prenova v letih in odkrita spoznanja o objektu dokončno umestila med najpomembnejše spomenike srednjeveške grajske arhitekture na Slovenskem. Povezan je tudi z našim krajem, saj so bile tja prepeljane kaznjenke iz begunjskih zaporov.

V Brestanici si bomo ogledali še baziliko Lurške Matere Božje, ki spada med najlepše historizirajoče sakralne objekte na Slovenskem. Ne bomo pa obšli grobnice zakoncev Martina in Josipine Hočevar, ki je kulturni spomenik zrele neogotske dobe in se po kakovosti ne more primerjati z drugimi mavzoleji, grobnicami in pokopališkimi kapelicami na Slovenskem.

Po kosilu se bomo zapeljali proti Raki, ki je spet povezana z našim krajem, o čemer pa več na samem izletu. Bomo pa tam obiskali še prvo cvičkovo ambasado in poskusili raško č'bulu.

Izlet bo **v nedeljo, 19. maja**. Odhod avtobusa bo ob 7.30 z avtobusne postaje v Begunjah, ustavil pa bo tudi na avtobusni postaji v Zapužah. **Prijavite se lahko od ponedeljka, 6. maja, v pisarni KS v času uradnih ur**. Prispevek za člane društva je 35 in za nečlane 45 evrov.

Prepričan sem, da bo tudi letošnji izlet društva zanimiv, poučen, predvsem pa potekal v prijetnem razpoloženju.

Že sedaj pa vas vabim tudi na ostale dogodke, ki jih pripravljamo sami ali kot soorganizatorji z ostalimi društvi in organizacijami v kraju:

- O kresi se dan obesi na gradu Kamen (23. junij),
- Urhov semenj (30. junij),
- 11. Begunjska avantura (30. junij),
- Sprevod novembrskih kresničk (8. november),
- okrasitev kraja in Prižig lučk (7. december),
- silvestrovanje na prostem (31. december) ...

Tudi letos bo čez poletje odprt TIC, organizirani bodo vodeni ogledi kraja (v sodelovanju z Zavodom za turizem in kulturo Radovljica). V načrtu je tudi vzdrževanje obstoječih tematskih poti, ponatis prospekta, izdaja kulturno-zgodovinskega vodnika Begunj in okolice in še kaj.

Želimo vam prijeten krajevni praznik in da se srečamo na dogodkih in prireditvah v kraju.
Peter Kolman, predsednik

Silvestrovanje, 31. 12. 2023

Domače knjižne novosti

Barbara Klinar, Silva Kos

Walt Disney, slavni ameriški filmski producent in režiser, je nekoč zapisal, da je v knjigah več zakladov kot v vseh gusarskih skrivališčih na Otoku zakladov.

V begunjski knjižnici je veliko vedoželjnih raziskovalcev, ki imajo radi knjige in jim je knjižnica prostor, kamor z veseljem pridejo, raziskujejo in se v njem dobro počutijo. Lani se je Nacetu Knavsu in Nacetu Kavčiču porodila ideja, da bi v njej razstavila maketi knjižnice z gasilskim domom in gradu. Kot kaže, je bil to šele začetek, kajti njuna ideja je rasla in se širila. 15. februarja letos je bila slavnostna otvoritev nove razstave. Na ogled je bilo postavljenih 24 doma izdelanih knjig, med katerimi najdemo stripe, poezijo, slikanice, kartonke za šolarje, poučne knjige, smešnice, resnične in zabavne zgodbe ter celo kriminalko. Mladi avtorji so Ida in Nace Knavs, Tine in Nace Kavčič, Lovro Justin, Bor Eniko Prhavic in David Marolt. Na prireditvi, za katero so sami napisali scenarij in izdelali plakate, so predstavili svoja dela, Tine, Nace in Gaber Kavčič pa so z glasbenimi vložki poskrbeli za sproščeno vzdušje.

Kakšni zakladi se skrivajo v teh neverjetno domiselni in slikovno bogatih knjigah, boste lahko odkrili, če boste prišli v begunjsko knjižnico, katero od njih prelistali ali si jo celo izposodili.

Starejši za starejše

Begunje na Gorenjskem

Vasica ob potoku pod Begunjščico je nastala, se v Begunje na Gorenjskam poimenovala.

Iz vasice se v vas je spremenila
in na široko razprla krila.
Skozi njo se sprehodimo,
po šolsko jo obnovimo.

Na začetku tovarna Elan stoji,
nas spominja na smučiči,
so v svetu nas prepoznali,
z njeno pomočjo mnogo prvakov dali.

V vas stopimo,
se na pokojnike ozrimo,
saj tam mnoge naše so korenine,
ki obujajo mnoge nam spomine.
Se podajmo v gostilno Avsenik,
to narodnozabavne glasbe je mozaik.

Tu naša glasbe je doma,
ki iz roda v rod roko si poda.

Nasproti gasilni dom stoji,
nanj in na gasilce smo lahko ponosni vsi,
njihovo geslo 'na pomoč',
včasih nam v veliko je pomoč.

Dober dan, bivši šolski hram,
nanjo spominja samo še portal,
sedaj so se vanjo malčki naselili,
ki mogoče nov svet bodo zgradili.

Se cerkvi sv. Urha približujemo,
eni ne, eni jo obiskujemo,
sprejme nas dobrohotno,
s poslikavo enkratno.

Se malo umirimo,
dušo in telo napolnimo.
Graščina, soseda njena,

vsa polna je bremena,
marsikaj hudega je doživela.
Upajmo, da sedaj je v pomoč,
tistim, ki iščejo svojo novo moč.
Se cesta nadaljuje,
en krak proti Krpinu jo zmaguje,
to bilo je smučišče naše,
dokler mila zima ga ne pobaše.
Sedaj pa sprehod naredimo,
na Sv. Peter se povzpni,
okrog sebe se ozrimo,
priznajmo, v kako lepem kraju živimo.
Vas se zaključuje,
z gradom Kamnom jo zaznamuje.
To spomenik je na pretekle čase,
ko zgodovina marsikaj posrka vase.
V kraju smo aktivni,
ne vedno pasivni.
V TD, DU, KD, GD, ČD, RK, Karitas,
ZB, Agrarni in morda še kje ...
Kdor pa kritizira,
doma od dolgčasa umira.
Pridružite se nam,
polepšajte sebi in drugim dan.
Važno je, da se imamo lepo,
pa čeprav vedno ni lahko.
Še marsikaj sem pozabila,
bom drugič dopolnila.

Marija Finžgar

Breda Iskra, koordinatorka
Maks Vrečko, predsednik DU

Klavrna podoba Plečnikove dediščine

Peter Kolman

Predlagana je predstavitev Plečnikove Jožamurke in zasutje odkritih temeljev, kjer je prvotno stala Brezjanka.

V lanskih majskih Krajevnih novicah smo pisali o Plečnikovih paviljonih z ugotovitvijo, da se sama obnova zamika. Očitno pa čas obnove postaja še večja neznanka. Trenutno stanje spomenikov državnega pomena kaže klavrno podobo in dolgoletna prizadevanja, da se zaščitijo in ohrani Plečnikova kulturna dediščina, kar je še ostalo v Begunjah, (še) ne kažejo zelenih rezultatov.

Marca letos nas je presenetil zapis v gradivu Občine Radovljica v obrazložitvi rebalansa proračuna za leto 2024, kjer so zapisali, da se zaradi ugotovitve, da sanacija paviljona Jožamurka na obstoječi lokaciji ekonomsko ni upravičena, glede nadaljnjih postopanj čaka mnenje in usmeritve ZVKDS.

Ko smo lani pisali o tej tematiki, smo še nekoliko optimistično brali mnenje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), v katerem so zapisali: »Na začetku obravnave sanacije in materialnega stanja paviljonov je v lanskem letu (2022) bil izdelan predlog idejne sanacije posredkov paviljona Jožamurka, nakar smo pristopili k izdelavi podrobnega geomehanskega poročila, ki nam je dalo vse potrebne podatke o sestavi tal in njihovih mikro značilnosti. Zatem je bil izdelan geotehnični načrt sanacije brežine in poročilo o rezultatih inklinometriških meritev; pridobljeno je bilo tudi revizijsko poročilo predlagane rešitve in izdelana idejna zasnova. Po vsej verjetnosti se bo sanacija brežine in paviljona izvajala istočasno. Konservatorski načrt je pri koncu; izdelani so bili tridimenzionalni posnetki obstoječega stanja obeh paviljonov, kakor tudi prvotne lokacije paviljona Brezjanka. Z Občino Radovljica, ki je investitor oziroma naročnik našete dokumentacije ter same sanacije objekta, in z Restavratorskim centrom, ki izdeluje konservatorski načrt, tesno in dobro sodelujemo.«

Na podlagi odgovorov so bila upravičena pričakovanja, da se bo obnova propadajočih spomenikov državnega pomena le začela. In kakšno je stanje leto kasneje? Na naša konkretna vprašanja ZVKDS smo dobili manj konkretne odgovore. Zanimalo nas je med drugim, ali se predlaga prestavitev objekta Jožamurka, ali je to dokončna odločitev, kdo je sprejel odločitev o prestavitvi objekta in ali je stroka soglasna o tem. Ob tem smo izrazili pomislek glede premestitve objekta, glede na to, da je arhitekt Plečnik z namenom izbral to lokacijo in objekt premišljeno umestil v okolje. Obenem smo postavili tudi vprašanje, kaj finančno pomeni prestavitev objekta, kot je Jožamurka, ali obstajajo ocene, za kakšna sredstva pri tem gre. Vprašali smo še, ali nobena druga predlagana rešitev ustavitve propadanja zaradi plazenja res ni sprejemljiva za stroko (kljub nekaterim zagotovitvam, da so možne rešitve in tudi finančno mnogo bolj sprejemljive), da se objekt zaščiti in ustavi propadanje na lokaciji, kjer stoji.

Iz Službe za odnose z javnostmi ZVKDS so nam odgovorili: »Na terenu se je konec novembra 2023 sestala tudi delovna skupina za arhitekturo Jožeta Plečnika skupaj z vodstvom ZVKDS in si skupaj s predstavniki bolnice Begunje, Občine Radovljica ter projektanti ogledala stanje paviljonov. Predstavljene so bile preiskave terena neposredno za paviljonom Jožamurka, ki jih je izvedel geomehanik in rezultati izvedene revizije statika. Ugotovljeno je bilo, da neposredna zaledna brežina predvsem zaradi svoje sestave stalno, a počasi leze proti jugu in je kot prvo potrebno sanirati slednjo, paviljonu pa skoraj sočasno zagotoviti sanacijo temeljenja, nato se šele lahko pristopi k celoviti sanaciji konstrukcije ter notranjosti paviljona. Pogovarjali smo se tudi o morebitni varianti prestavitve na drugo, ustrežnejše mesto. Vsekakor je sama lokacija Jožamurke bila izbrana izjemno premišljeno, tako glede na vedute, osončenost in izpostavljenost, zato je bila tudi zasnova paviljona urejena z vstavitvijo daljše stanice v brežino tako, da je del kamnitega cokla objekta delno vkopan. Slednje vsekakor onemogoča morebitno postavitev objekta na drugačne naklone terena, saj bi bistveno spremenilo tudi samo arhitekturo, ne le umeščenost in vpetost v krajino. Glede na dobljene podatke geomehanika za del brežine za paviljonom se predvideva, da celotno jugovzhodno območje pod Sv. Petrom prav tako enakomerno leze proti jugu, medtem ko je nižina na jugu poplavno območje in predstavlja razlivno polje potoka ter pritoka, ki teče skozi park oziroma vrt, kar smo doživeli konec lanskega poletja. Za natančnejše geomehanske podatke širšega območja na vzhod oziroma na jug bi bile potrebne dodatne raziskave brežine. Ugotovljeno je bilo, da bi za zmanjšanje erozije površinske zemljine bilo potrebno odmakniti tudi območje paše govedi bistveno višje, tudi na območju nekdanje lokacije Brezjanke. Za slednjo so se vsi prisotni strinjali z izvedbo začasne arheološke zaščite z zasutjem do njene celovite sanacije in prezentacije. Ocena

prestavitve paviljona Jožamurka glede na prve ocene zagotovo ni manjša od bolj natančne ocene sanacije zaledne brežine, zato Občina in tudi ZVKDS poskušata poiskati najbolj ustrezno rešitev. Ugotovitve bodo predvidoma konec pomladi predstavljene tudi javnosti.«

Zanimalo nas je tudi stališče Občine Radovljica, lastnice objektov. »Občina Radovljica je za potrebe obnove Plečnikovega paviljona Jožamurka naročila statično presojo in načrt sanacije temeljev paviljona ter načrt statične stabilizacije plazovite brežine, kjer se nahaja paviljon. Zaradi izsledkov pridobljenega poročila, ki so ga pripravili izdelovalci načrta sanacije paviljona Jožamurka, in stabilizacije brežine, pa bo načrte za obnovo treba prilagoditi, vključno s konservatorskim načrtom, ki ga za paviljona Jožamurka in Brezjanka pripravlja ZVKDS, Restavratorski center RS. Na podlagi zbranih meritev in podatkov ter predlogov projektnih rešitev sanacije paviljona Jožamurka in plazovite brežine se je namreč izkazalo, da sanacija na obstoječi lokaciji ekonomsko ni upravičena. Po oceni inženirske stroke (statikov in geologov) stroški zgolj statične stabilizacije plazovite brežine znašajo najmanj milijon evrov, zato so predlagali premislek o prestavitvi paviljona na stabilnejše zemljišče. Na tej podlagi je bil novembra lani za predstavnike ZVKDS, delovne skupine, odgovorne za Plečnikovo dediščino, ki deluje pod okriljem ZVKDS, občine in begunjske bolnišnice organiziran terenski ogled stanja paviljona Jožamurka s projektanti – statikom in geologom.

Seznani so se s problematiko in si ogledali možne nadomestne lokacije umestitve paviljona. Dogovorili so se, da se navedena delovna skupina opredeli do preselitve paviljona oz. poda svoje predloge glede njegovega varovanja in ohranjanja, pri čemer bo upoštevala ekonomsko vzdržnost sanacije. Občina Radovljica bo upoštevala strokovno mnenje in usmeritve, ki bodo omogočili tudi načrtovanje rokov, nosilcev in virov,« so zapisali v sporočilu z Občine Radovljica.

Kakšne bodo odločitve stroke in odločevalcev, bomo spremljali in o tem tudi poročali z upanjem, da nam dediščina ne bo v sramoto, ampak v ponos.

100 let solastniške skupnosti Planinca

Sašo Gašperin

*Najstarejša barvna fotografija Planince, 1940,
foto dr. Jakob Prešern, iz arhiva Slavka Gašperšiča*

Solastniki gozda Planinca v letu 2024 praznujejo častljivo stoto obletnico ustanovitve »Konzorcija Planinca« in nakupa gozdne posesti pod Begunjščico. 20. marca letos je minilo natanko sto let od podpisa pogodbe, s katero je 44 kmetov iz Begunj od italijanske lesne družbe Societa Anonima Industrie Forestali di Roma kupilo planino Planinco skupaj s pripadajočimi gozdovi in gorskimi travniki.

Posestvo je bilo dolga stoletja last gospodstva Kamen oz. plemenitih grofov Lambergov. Z združitvijo gospodstev Kamen in Katzenstein leta 1763 je Planinca postala dominikalna planina begunjske graščine, ki jo je (skupaj s pripadajočimi posestmi) leta 1810 kupil ljubljanski trgovec Alojzij Jerman.

Kljub temu, da je njegov sin Viktor Jerman graščino leta 1875 prodal avstro-ogrski pravosodni upravi, si je rodbina Jerman gozdove pod Begunjščico vse do leta 1906 pridržala zase. Po seriji verižnih prodaj je gozdno veleposestvo prišlo v roke italijanske družbe S. A. I. F., ki je vse do začetka prve svetovne vojne intenzivno izkoriščala gozdove nad dolino Drago. Zaradi zapletenih političnih odnosov med Italijo in Kraljevino Jugoslavijo po koncu prve svetovne vojne so bili pogoji poslovanja za italijanske lastnike v Begunjah močno oteženi, zato so posestvo februarja 1924 postavili na dražbo. Dobra polovica upravičencev begunjske srenje, zbranih v Gospodarskem odseku za vas Begunje (kasneje: Agrarna skupnost Draga-Kisovec) se je odločila, da ustanovi Konzorcij Planinca in skupno nastopi na dražbi. Kljub temu, da je bilo interesentov za nakup več, so domači posestniki zmagali na dražbi, uspešno pa so izpeljali tudi postopek nakupa in odobritve pogodbe na Ministrstvu za agrarne operacije v Beogradu.

Prvi načelnik gospodarskega odbora konzorcija je leta 1924 postal Rudolf Gašperin, prvi blagajnik je bil Ivan Zupan, prvi tajnik pa Jožef Resman. Prav ti trije možje: Fent, Zgornji Čut in Puc so bili tudi najbolj zaslužni za uspešno izvedbo nakupa.

V tridesetih letih prejšnjega stoletja je solastniška skupnost Planinca pod vodstvom agilnega načelnika Franca Gašperina, p. d. Pintarja, z nakupi zemljišč še povečala obseg posesti, staro lovsko kočjo na planini preuredila v sodoben »lovski hotel«, zgradila vodovod, adaptirala hlev ter skupaj z agrarno skupnostjo Draga-Kisovec v Dragi postavila moderen žagarski obrat. Občudovanja vreden gospodarski napredek »Planince« je za vedno prekinila druga svetovna vojna, med katero sta bila žal požgana kočja in hlev na planini ter žaga v Dragi.

Leta 1949 je bila posest na podlagi zakona o agrarnih skupnostih podržavljena in razglašena za »splošno ljudsko premoženje«. Po številnih pritožbah in tožbah je solastnikom vendarle uspelo dokazati, da Planinca ni bila agrarna, temveč zasebna solastniška skupnost. Leta 1957 je bila posest vrnjena solastnikom, vendar pri gospodarjenju z gozdovi niso imeli več takšne avtonomije kot pred vojno, saj je upravljanje gozdov za dobrih dvajset let prevzelo državno podjetje GG Bled. Močno se je spremenil tudi način dela v gozdovih: ročni posek in spravilo so zamenjale motorne žage in traktorji, gozdne ceste in traktorske vlake pa so segle visoko pod Begunjščico.

Danes solastniška skupnost samostojno, uspešno in trajnostno gospodari s planino in gozdovi ter se sooča z izzivi, ki jih v gozdove prinaša množični turizem ter posledice klimatskih sprememb.

Stoti obletnici nakupa Planince je bil že posvečen koledar PGD Begunje za leto 2024, v pripravi pa je tudi jubilejna monografija, v kateri bo podrobneje opisana stoletna zgo-

dovina solastniške skupnosti. V tej monografiji, ki bo izšla ob praznovanju obletnice 15. avgusta letos, bodo z besedo in sliko predstavljeni tudi prvi solastniki Planince ter njihove domačije in družine. Prvič bodo objavljene tudi potopisne črtice nekdanjega begunjskega nadučitelja Alojza Bulovca, v katerih je literarno naslikal idilično podobo Begunj, Begunjecv in Begunjščice v tridesetih letih preteklega stoletja.

Cene pokopaliških storitev

- plošča žarnega zidu: 264,00 €
- prvi zakup grobnega mesta: 213,50 €
- uporaba poslovilne vežice: 111,84 €
- uporaba poslovilne vežice s
plačanim samopriskom: 83,58 €

V primeru smrti in pogreba vas prosimo, da obvestite krajevno skupnost na GSM 031 389 152, da zagotovimo pripravo poslovilne vežice in uredimo potrebno pokopališko evidenco. To namreč ni obveznost pogrebne službe, ampak uporabnika poslovilnih vežic.

URADNE URE KS BEGUNJE: ponedeljek: 9.–12. ure in četrtek: 15.–18. ure
Preostali čas smo dosegljivi na telefonskih številkah: 031 389 152 (Jožica Hrovat) in
031 733 717 (Marija Hrovat).

IZDALA KRAJEVNA SKUPNOST BEGUNJE NA GORENJSKEM
(ks.begunje@siol.net)
ODGOVARJA MARIJA HROVAT, TISK: SALVE, LJUBLJANA
UREJANJE IN OBLIKOVANJE: PETER KOLMAN

O kresi se dan obesi,
grad Kamen, 23. 6. 2024

URHOV SEMENJ V BEGUNJAH

30. JUNIJ 2024

Krajevna skupnost Begunje
Turistično društvo Begunje
Prostovoljno gasilsko društvo Begunje
Župnija Begunje

 @urhov.semenj

9.00 - sv. maša v župnijski cerkvi

(vodi škof msgr. dr. Franc Šuštar)

10.00 - nastop Pihalnega orkestra Lesce, sprevod z narodnimi nošami

11.00 center Begunje - kulturni program:

Pihalni orkester Lesce, folklorna skupina, pevski zbor,
plesna skupina Country čbele ...

- odprtje razstave na prostem

12.00–13.00 - odmor za Urhovo kosilo

15.30–16.00 - 11. Begunjska avantura - rekreativna in zabavna
pohodniška pot za staro in mlado z zanimivimi točkami,
povezanimi s spoznavanjem Begunj in okolice

13.00–19.00 druženje ob glasbi ansambla **Veseli Begunjčani**

Sejemske dogajanje bodo zaokrožile stojnice z dobrotami
in izdelki domače obrti.